

א-10

ואם אכן ניסת לאחר, וגם אצלו ראתה דם מחמת תשמיש — משמשת כמו אצל בעלה הראשון: פעם ראשונה ושניה ושלישית⁽²⁴⁾. ומכאן ואילך, לא תשמש עד שתתגרש ותנשא לאחר.

ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש גם אצל בעלה השלישי — משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית.

מכאן ואילך — לא תשמש עד שתכדוק עצמה! שלאחר שראתה מחמת תשמיש של פעמים אצל שלשה בעלים הרי היא הוחזקה ב"רואה מחמת תשמיש" אצל כל בעל, וכדי להוציאה מחזקתה זו היא צריכה בדיקה

מיוחדת.

כיצד בודקת את עצמה?

מביאה שפופרת, ובתוכה — מכחול, ומוך — פיסת בד או צמר גפן מונח על ראשו של המכחול, ובודקת עצמה בו⁽²⁵⁾.

אם נמצא דם על ראש המוך שהגיע עד פתח המקור — בידוע שמן המקור הוא בא והרי היא בחזקת רואה מחמת תשמיש ואסורה לכל אדם.

לא נמצא דם על ראשו⁽²⁶⁾ — בידוע שהדם מן הצדדים, מן הכתלים של הפרוזדור הוא

בבדיקה לאחר תשמיש ע"ש. וע"ע סדרי טהרה שם וקפ"ז ב'.

23. רש"י [בד"ה ותנשא] כתב שהטעם שמתורת לשמש שלש פעמים משום שהלכה כהשב"ג שבית שמאילש פעמים הוי חזקה, ואין לנו להחזיקה קודם לכן שדם זה מחמת התשמיש הוא אלא מקרה הוא שראתה בשעת התשמיש, [ולביאור הגמרא במסקנה, יש להוסיף ש"מקרה הוא שראתה מחמת תשמיש זה"]. ואולם לדעת רבי שבית שמאיתי פעמים הוי חזקה נאסרת אשה שראתה פעמיים מחמת תשמיש. ואולם התוס' [בד"ה ונאמנת] כתבו שאף רבי מודה ב"רואה מחמת תשמיש" שאינה מתחזקת אלא על ידי שלש פעמים. [וטעם הדבר משום שאין טבע האשה לראות מחמת תשמיש ולפיכך צריך שתחזק ג' פעמים. ויש שכתבו, שזהו הטעם שאינה חוששת אפילו בפעם הראשונה כשאר וסתות].

25. בדיקה זו באה לברר אם הדם שרואה בשעת התשמיש יוצא מן המקור [והיינו דם נידות] או מן הצדדים [שיש לה מכה סמוך לפתח המקור ובשעת התשמיש מוציאה דם]. והטעם שמביאה שפופרת, שאילו תיקח מכחול [קנה ארוך] ובראשו מוך ותכניסנו עד פתח המקור, לא יהיה אפשרות לברר אם הדם שנמצא על ראשו בא ממקורה או שבצאת המכחול ממקורה התלכלך ראש המוך מן הצדדים. ולפיכך מביאה שפופרת חלולה, ומכניסתה עד למקורה, ובתוך השפופרת נותנת את המכחול ומכניסתו עד לפתח מקורה. ואז, אם נמצא בראש המוך דם, בידוע שממקורה בא הדם, שהרי לא נגע בצדי כתלי בית הרחם, ועל כרחך מפתח המקור התלכלך. ואם לא נמצא עליו הדם בראשו אלא בצד המוך בידוע שהדם הגיע ממקום שהוא סמוך למקורה, והיינו מן הצדדים, וטהורה.

26. בפשיטות כוונת הבריייתא שלא נמצא על ראשו אבל נמצא בצדדין ולפיכך מוכח שרואה דם מהצדדין [וכן משמע ברש"י ד"ה מן הצדדין]. ואולם הסדרי טהרה קפ"ז ו' דקדק

24. וטעם הדבר מבואר לקמן משום ש"אין כל האצבעות שוות". ואנו תולים שדוקא אצבעו של ראשון גורמת לה לראות דם מחמת תשמיש.

בא, והוא דם טהור.

ונאמנת אשה לומר: מכה יש לי במקור, שממנה דם נדה יוצא⁽²⁹⁾ — דברי רבי.

ואם יש לה מכה באותו מקום, ורואה דם מחמת תשמיש — תולה במכתה והרי היא מותרת אפילו לבעלה הראשון בלי בדיקה. כיון שכל החשש לאוסרה הוא מדין קביעת וסת לראיה מחמת תשמיש, שחוששים לו רק מדרבנן, ולכן אם יכולה לתלות במכה אין לה לחשוש לוסתה.

ורבותינו העידו על דם המכה הבא מן המקור שהוא טהור. והאשה נשאת בטהרתה ואינה מטמאה טהרות, וכל שכן שמותרת לבעלה.

ואם יש לה וסת לראיות מחמת תשמיש, שלא בכל פעם שמשמשת הרי היא רואה, אלא רק אם משמשת בתאריך קבוע, או בהפלגה קבועה של זמן⁽²⁷⁾ — הרי היא תולה את ראייתה מחמת תשמיש בוסתה הקבוע, ומותרת לשמש שלא בשעת וסתה.

דנה הגמרא: מאי בינייהו — במה נחלקו רשב"ג ורבותינו?

אבל, אם היה דם מכתה משונה מדם ראייתה, בשעת התשמיש⁽²⁸⁾, אינה תולה במכתה.

אמר עולא: האם מקור, מקומו טמא או טהור איכא בינייהו.

טהרה שם ס"ק י"ד בכיבור דבריו ודברי המרדכי]. [וע"ע בחידושי הר"ן].

שמלשון הברייתא משמע שאף בלא נמצא כלל בידוע שהדם שרואה בשעת תשמיש מן הצדדין, ועיי"ש שהאריך למצוא טעם הדבר. [ובש"ך קפ"ז כתב בשם הריב"א שאם לא נמצא כלום על ראשו תולין שנתרפאה ושוב לא תראה מחמת תשמיש ומותרת לשמש].

28. בסדרי טהרה קפ"ז ס"ק י"ב הביא מחלוקת אחרונים בפירוש זה עיי"ש.

27. כך פירש רש"י ואולם הרמב"ם פירש: ואם יש לה וסת, ושמשה אשה זו סמוך לוסתה וראתה דם תולה שדם זה לא מחמת התשמיש ראתה עכשיו אלא מחמת וסתה הסמוכה, ולפיכך לא נאסרת על בעלה. וכן פסק השו"ע קפ"ז ד'.

29. כתב הרשב"א בחידושו, שכוונת הברייתא היא שנאמנת אשה לומר מכה יש לי במקור, ומאחר שהיא נאמנת שיש לה מכה מן הסתם תולה שממנה הדם שותת ויורד. ונחלקו האחרונים בדעת הרשב"א, האם כוונתו שאפילו בספק אם המכה מוציאה דם תולה בה, או שמדובר כשידוע לה שהמכה יש בכוחה להוציא דם אלא שאין היא יודעת אם דם זה מן המכה [עיי"ן רדב"ז ח"א תמאן דאמר, וסדרי טהרה קפ"ז סק"ט, ונו"ב יו"ד סימן ק]. ובבית יוסף סימן קפ"ז כתב שהמרדכי חולק על הרשב"א

והמרדכי [שבועות סימן תשל"ה] כתב שאם יש לה וסת קבוע לראות דם תולה שלא בשעת וסתה שדם זה מן הצדדין — וטהרה. [וכן פירש הש"ך קפ"ז כ' את דבריו ועיי"ן סדרי

דהיינו: האם עצם המעבר של הדם דרך המקור מטמא אותו. שכל דם, אפילו דם המכה העובר דרכו של המקור נטמא ונהיה לאב הטומאה, והוא מטמא את האשה.

או שהמקור עצמו אינו מטמא. ורק על דם נדה הנובע מהמקור נקבעת טומאה, אך לא על דם מכה שרק עובר דרך המקור אך לא נובע ממנו.

ועתה חוזרת הגמרא לדין הבדיקה של הרואה מחמת תשמיש:

ושואלת הגמרא על צורת הבדיקה באמצעות שפופרת: והרי שפופרת אפגורי מפגרא לה, שהיא פוצעת את האשה, ומנין לנו שהדם שיוצא על ראש המכחול הוא דם נדה, והרי יתכן שהוא דם הפצע שנפצעה מחיכוך השפופרת?

אמר שמואל: בדיקה זו נעשית – בשפופרת של אבר, העשויה מעופרת, ופיה של השפופרת רצוף כפוף לתוכה בצורה שאינה פוצעת את האשה.

אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן: מדוע חייב בעלה הראשון לגרשה אחר שראתה מחמת תשמיש שלש פעמים? ומדוע לא תבדוק

עצמה בבדיקת השפופרת לאחר שראתה דם בכיאה שלישית של בעל הראשון, שתהיה מותרת לו לשמש מהפעם הרביעית ואילך בכל פעם על ידי בדיקה, עד שתעקור את וסת הראיה מחמת תשמיש בג' פעמים.

אמר ליה רבי יוחנן לריש לקיש: עדיף שתגרש ותנשא לבעל אחר ותשמש לו בהיתר, מבלי צורך בבדיקה, מאשר להשאר תחת בעלה ולהסתמך בכל פעם על הבדיקה. כי גם אם תמצא עצמה טהורה, יש לחשוש לפעמים אחרות שמא יכשלו שניהם בשוגג באיסור כרת של נדה.

והטעם שאין צריכים לחשוש שמא תראה מחמת תשמיש גם אצל הבעל השני הוא משום שאין כל האצבעות⁽³⁰⁾ שוות! ולכן מותרת לשני מבלי כל בדיקה, כי תלינן את הראיה מחמת תשמיש באצבעו של הבעל הראשון, שהיא אצבע שונה מאצבעו של הבעל השני⁽³¹⁾.

אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן: ותבדוק עצמה בכיאה ראשונה [דהיינו: לאחר הביאה הראשונה] של בעל שלישי?! שכיון שראתה גם אצל השלישי בכיאה הראשונה הרי הוחזקה להיות רואה מחמת ג' אצבעות שונות, וצריכה להאסר לו מיד אם אינה

בזה [וכן כתב הגהות מימוניות בשם ספר התרומה] ואין לתלות "מן הסתם" אלא בשודעת שדם זה מן המכה הוא. [וע' ש"ך ס"ק כ"ד].

30. משל הוא בלשון נקיה לאבר התשמיש.

31. כך פירש רש"י את הקושיא והתירוץ של הגמרא. ואולם התוספות והראשונים חלקו עליו ופירשו שאף שכוונת הגמרא בקושייתה היא

מדוע מותרת האשה לבעל שני בלא בדיקה, [ופשוט לגמרא, שאם תרצה יכולה היא לבדוק ולהישאר תחת בעלה הראשון], ופירוש דברי הגמרא "ותבדוק עצמה בכיאה שלישית של בעל ראשון", היינו אחר ביאה שלישית, כשבאה להנשא לשני ולהבעל לו. ועל זה תירצה הגמרא, שאף בעל שני מותר בלא בדיקה משום ש"אין כל האצבעות שוות".

בודקת!

אמר ליה רבי יוחנן: לפי שאין כל הכוחות שוות! שבביאה אחת של השלישי עדיין לא הוחזקה לראות מחמת שתמיש, שלא כל הבעילות שוות ויתכן שבפעם הראשונה אצל הבעל השלישי ראתה כתוצאה מבעילה בכח מרובה, אך בבעילה בכח מועט לא תראה. ולפיכך, אין לחייבה עדיין בבדיקה לפני תשמיש, כיון שאפשר לתלות שבעילתה הבאה תהיה בכח מועט ולא תראה בה דם.

היא אשה, שהיתה רואה דם מחמת תשמיש, דאיתאי לקמיה דרבי.

אמר ליה רבי לאבדן: זיל לך בעתה! תבהילנה בפתאומיות.

אזל אבדן, בעתה, הבהילה, ונפל ממנה חררת גוש דם.

אמר רבי — נתרפאה זאת! שראיותיה בשעת תשמיש היו עקב אותה חררת הדם.

וגם הלכה זאת של רבי נובעת מזה שכל החשש לוסת הרואה מחמת תשמיש הוא רק מדרבנן, ולכן כל היכן שאפשר לתלות להקל תולים.

היא אתתא שראתה דם מחמת תשמיש דאיתאי לקמיה דמר שמואל.

אמר ליה שמואל לרב דימי בר יוסף — זיל בעתה לך תבהילנה!

אזל רב דימי בר יוסף, בעתה, ולא נפל ממנה דבר ולא מידי.

אמר שמואל: זו, ראיתה מחמת תשמיש היא משום שהיא ממלאה, מתמלאת בדם, ונופצת [את מילוי הדם בשעת תשמיש] היא. וכל הממלאה ונופצת — אין לה תקנה!

היא אשה דאיתאי לקמיה דרבי יוחנן, דכל אימת דהוה סלקא מטבילת מצוה, הוה קחזיא דמא, שבכל ליל טבילה היתה רואה דם, עוד לפני שהיתה משמשת. ובאה לשאול מרבי יוחנן תקנה כיצד תוכל להבעל בהיתר, מאחר שתמיד לפני שימושה היא נטמאת.

אמר לה רבי יוחנן: יש לך תקנה. שאת יכולה לתלות את ראית הדם בכך כי שמת דימת עיריך עלתה בידך. שקנאת בנות עירך בראותם אותך חוזרת מהנהר מטבילת המצוה היא הפוגעת בך. ולכן העצה היעוצה לך היא — לבי והבעלי לו על גבי הנהר, עוד לפני שתכנס לעיר, שאז עדיין לא פוגעת בך קנאת בנות העיר, כי עדיין לא ראו אותך בחזרתך מהנהר⁽³²⁾.

ולמרות שקבעה לה וסת ללילי טבילתה, שתמיד היתה רואה לאחר הטבילה, היא יכולה להקל בוסת דרבנן במקום שניתן לתלות בקנאת בנות העיר.

איכא דאמר: עצה אחרת נתן לה: אמר לה רבי יוחנן: גלי לחברותיך את צרתך, ואז — כי היכי דתהוו עליך להאי גיסא, כמו ששלטה בך עיניהם לצד זה [שקנאו בך],

32. ולמרות שקבעה לה וסת ללילי טבילתה, שתמיד היתה רואה לאחר הטבילה, היא יכולה להקל בוסתות דרבנן במקום שניתן לתלות בקנאת בנות העיר. [סדרי טהרה קפ"ז כ"ג

32. ולמרות שקבעה לה וסת ללילי טבילתה, שתמיד היתה רואה לאחר הטבילה, היא יכולה

נתהוו עליך להך גיסא, כמו כן יתנו כן עיניהם לצד השני וירחמו עליך.

ואיכא דאמר: כך אמר לה: גלי לחברותיך צרתך כי היכי דלבעו שיבקשו עליך רחמים.

וכמו דתניא: "וטמא טמא יקרא" המצורע, וטעם קריאתו — כי צריך להודיע צערו לרבים, ואז הרבים מבקשים עליו רחמים.

אמר רב יוסף: הווי עובדא היה מעשה בפומבדיתא, באשה שסבלה כך וגילתה צערה לרבים, ואתסי, שבקשו עליה הרבים, והתרפאה.

אמר רב יוסף, אמר רב יהודה, אמר רב:

התקין רבי בשדות, שהוא מקום שאינם בני תורה ואינם בקיאים בימי נדה וזיבה (33) —

ראתה יום אחד — תשב בנידותה ותמנה עשה ימים והוא [עם יום ראייתה] וביחד הם הם שבעה ימים. כי יש לחוש שראייתה ביום הראשון היתה ראייה נידה וצריכה לספור

שבעה ימים, את היום שראתה בו ועוד ששה. ועל אף שאם היתה ראייה זאת ראית-זיבה אינה צריכה לשמור אלא יום אחד בלבד לאחריו בטהרה ולטבול — גזרו חכמים על אותו מקום שלא יחלקו בין ראית נידות לראית זיבות, כיון שאינם בקיאים בכך.

ראתה במשך ימים שנים — תשב ששה ימי טומאה וכן, שני הימים שראתה בהם, ובסך הכל שמונה ימים. כי יתכן שהראיה ביום הראשון היתה ביום האחרון לימי זיבתה, וביום השני התחילו ימי הנדות. ולכן צריכה למנות את שבעת ימי הנידה, מסוף ראייתה, החל מהיום השני, ונמצא שגם היום השמיני אסור מספק.

ראתה דם במשך שלשה ימים — יש לחשוש שימים אלו הם ימי זיבתה, ולכן תשב שבעה ימים נקיים אחריהם. ונמצא שימי חשש טומאתה הם לפחות עשרה ימים.

אמר רבי זירא:

ועי"ש טעם הדבר].

בזה]. ומשפט הרואה בזמן נדותה, שמזמן ראייתה טמאה היא שבעה ימים בין אם תמשך ותראה במשך שבעת הימים ובין אם לאו, ובסיום שבעת הימים טובלת בלילה — וטהורה לבעלה.

ומשפט הזבה כשתראה בימי זיבתה דם, אם ראתה יום א' הרי היא "זבה קטנה" ודינה שתהא "שומרת יום כנגד יום", דהיינו, שומרת יום המחרת ואם לא ראתה טובלת וטהורה. ואם חזרה וראתה הרי זו חוזרת ושומרת יום למחרת, אם לא ראתה — טובלת וטהורה, ואם חזרה וראתה הרי זו "זבה גדולה" וצריכה לשמור שבעה ימים נקיים, וטובלת וטהורה.

33. בספר ויקרא [ט"ו י"ט-ל'] מפורש שישנם שני סוגי טומאה באשה, טומאת "נדה", וטומאת "זבה", הנדה מטמאה כשרואה דם ב"עת נדתה", והזבה כשרואה "בלא עת נדתה".

וקבלו חז"ל שהלכה למשה מסיני שזמן "ימי זיבה" הוא "אחד עשר יום שבין נדה לנדה". והיינו, שימי נדה נמשכים שבעה ימים מזמן ראייתה הרגילה, ולאחריהם במשך אחד עשר יום נחשבים הימים כימי זיבה, ולאחר מכן לכשתראה האשה עוד פעם יתחילו שוב ימי הנידה, וכן לעולם. [כן הוא שיטת רש"י ורוב הראשונים, ואולם הרמב"ם שיטה אחרת לו

וכמו כן סבר: אי אפשר לפתיחת הקבר הרחם בלא דם, ונמצא שודאי ראתה דם גם ביום השלישי בעת לדתה.

אמר ליה רב פפא לרבא: מאי אריא מדוע נקטת בדוקא "קשתה שני ימים" — אפילו ראתה משהו בעלמא טמאה!

דהא אמר רבי זירא: בנות ישראל החמירו על עצמן, שאפילו רואות טפת דם כהרדל — יושבות עליה שבעה נקיים!

אמר ליה: אמינא אמרתי לך איסורא, שאסורה מן הדין ואת אמרת מנחנא? היבא דאחמור — אחמור, היבא דלא אחמור — היכן שנהגו להחמיר החמירו ואסורה היא ואולם היכן שלא נהגו להחמיר — מותרת, ולפיכך הוצרכת לומר שאסורה היא מן הדין!

(תבעוה, נתר, בחמין, לטבול, קמטיב, ע"ג, נמל, סימן)

אמר רבא: תבעוה לינשא ונתפיסה — צריכה שתשב שבעה נקיים שמא מחמת חימוד הנשואין ראתה דם⁽³⁶⁾.

רבינא איעסק ליה לבריה עסוק היה לשדך

בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כהרדל [שהוא שיעור קטן ביותר] — יושבות עליה שבעה נקיים!

חומרה זאת היא חומרה כפולה. כי מעיקר הדין נוהג דין ספירת "שבעה נקיים" רק בזבה אחרי שהתמלאו בה שני התנאים:

א. הראיה היא בזמן ימי זיבה [שהן י"א יום אחרי ז' ימי גידה].

ב. הראיה מתמשכת שלשה ימים.

ואילו בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו ראו בימי גידה, ואפילו ראו רק פעם אחת טיפת דם⁽³⁴⁾, שישבו עליה "שבעה נקיים"⁽³⁵⁾.

ארבריה [הוביל, דרך שיחה] רבא לרב שמואל, ודרש: אשה מעוברת אשר קשתה בלידתה שני ימים, והימים האלו היה בימי זיבתה וליום השלישי הפילה — תשב שבעה נקיים כדין זבה, על אף שדם קושי של לידה אינו מטמא בזיבה.

וטעמו של רבא: קסבר, אין דין טהרת דם קישוי ללידת נפלים!

צריכה שבעה נקיים.

ובמסכת שבועות [פ"ב] הוסיף הר"ן [בחידושי על הרי"ף] שטעם הגזירה שכיון שפעמים יושבת על ראייה א' שבעה נקיים, כגון בסותרת שבעה, לכך השוו את הדין שכל אשה תשב ז' נקיים אפילו רואה טיפת דם אחת.

36. לדעת רוב הראשונים הטעם שצריכה שבעה נקיים משום "חומרא דרבי זירא" שאף על פי שחוששים שמא ראתה טיפת דם אחת בלבד,

34. ועיין עוד בפירוש תלמידי רבינו יונה למסכת ברכות [פ' אין עומדין] שהביא עוד פירוש בזה.

35. כתב הר"ן בחידושי שהטעם שהחמירו בנות ישראל על עצמן, משום שחששו שמא תבוא אשה לטעות שראתה ב' ימים בלבד [כגון בראיה בין השמשות שנחשבת היא לב' ראיות בב' ימים], ותשב ששה והן כתקנת רבי וזהו שלא כדין, שצריכה לשבת שבעה נקיים, משום שהיא זבה גדולה ולכך השוו הדינים, שכל ראייה

את בנו **בי רב חנינא** עם בת ר' חנינא.

אמר ליה ר' חנינא לרבינא: סבר ליה מר למכתב כתובה לארבעה יום? האם ברצונך לכתוב את הכתובה [היינו לקיים את הנישואין] בעוד ארבעה ימים?

אמר ליה: אין — כן. כי מטא כשהגיע לארבעה יום — נטר נתעכב עד ארבעה ימים אחרינא אחרים, ובכך איעכב התעכבו הנישואין עד שבעה יומי בתר אחרי הוא יומא דתבעוה להנשא⁽³⁷⁾.

אמר ליה ר' חנינא לרבינא: מאי האי מדוע התעכבת?

אמר ליה: וכי לא סבר לה מר להא דרבא, דאמר רבא: תבעוה לינשא ונתפייסה — צריכה לישב שבעה נקיים.

אמר ליה: אימר דאמר רבא — בגדולה דקחזיא דמא שראתה דם אבל בקטנה דלא

חזיא דמא — מי אמר?

אמר ליה: בפירוש אמר רבא: לא שניא גדולה לא שניא קטנה.

גדולה טעמא מאי — חוששים שראתה — משום דמחמדא חימוד הנישואין, קטנה נמי מחמדא חומדת.

הסוגיא הבאה עוסקת בענין הטבילה, ונשנו בה הדינים המיוחדים לצורת הטבילה של נדה וזבה.

עזרא ובית דינו הם שתיקנו שתהא אשה נדה חופפת לפני טבילתה. כי מדין תורה אינה צריכה לחפוף שערותיה אלא דיה שתעיין בהן אם אין בשערות דבר החוצץ בטבילה. [בבא קמא פב א וברש"י שם].

אמר רבא: אשה הצריכה לטבול לטהרתה 10-ב — **לא תחוף⁽³⁸⁾ את ראשה לא בנתר ולא**

כתב הרשב"א שאם תבעוה להנשא בעוד י"ב חודש ונתפייסה אין מונים שבעה ימים מעכשיו לפי שזמן הנשואים רחוק, אלא מונים מהזמן שמתחילה להכין צרכי החופה והסעודה.

נחלקו הראשונים בדין "תבעוה להנשא", אם צריכה הפסק טהרה, ובדיקות בזמן שבעת הנקיים. דעת הרשב"א שאינה צריכה הפסק טהרה ובדיקות, מאחר שאין אנו מחזיקים שראתה מחמת החימוד אלא טיפה אחת. ממילא אין היא צריכה בדיקה, וחזקה שהפסיקה לראות ביום זה ובימים שלאחריו.

ואולם דעת הראב"ד והרמב"ן ש"הפסק טהרה" אינה צריכה, ואולם צריכה בדיקות בשבעה נקיים.

38. לדעת רבינו תם [בתוס' ד"ה אם] והרמב"ן והרשב"א תקנת עזרא היתה לחפוף כל מקום

מכל מקום צריכה שבעה נקיים. ואולם דעת הרא"ש שדין "תבעוה להנשא צריכה שבעה נקיים" נהג אף קודם חומרא דרבי זירא, והטעם שצריכה שבעה נקיים משום שכלל שמתקרב מועד הנישואין יש לחוש שמא מתוך ש"ליבה הומה ומשתאה" תראה "דם חימוד".

37. כן הוכיח המהרש"א מדברי רש"י [ד"ה איעכב] שמיום שנתפייסה להנשא נתעכב שבעה ימים. ואולם המרדכי והמהרש"ל פירשו ששאלת רבי חנינא לרבינא היתה האם בכונתו לכתוב כתובה ליום הרביעי שבשבוע [כתקנת חז"ל הקדומה שבתולה נשאת ליום הרביעי, כתובות ב'] ורבינא התעכב ליום רביעי שלאחר מכן, ולפי פירוש זה נמצא שהתעכב שבעה ימים מהיום שנקבע להנשא, ולא מהיום שנתפייסה. ואולם אף שצריכה ז' ימים מיום שנתפייסה